

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 15. decembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 148.

Malo več uvidevnosti.

Nujna potreba revizije odredb v brzojavnem in telefonskem prometu in izpremembe proračunske politike poštnega ministrstva.

Razmere v poštne, brzojavnem in telefonskem prometu so predmet stalnih pritožb gospodarskih krogov. Tudi na zadnji plenarni seji zbornice je prišlo nezadovoljstvo trgovstva in obrtništva v tem oziru spontano do izraza. Te pritožbe ne grejo na rovaš niti poštne direkcije, niti izvrševalnih organov pri poštini uradih, marveč se obračajo proti reakcionarnemu sistemu, ki se je ukoreninil v ministrstvu in ki postaja od dne do dne bolj nevzdržen.

Predvsem je stvarne obsodbe vredna budžetska politika tega ministrstva. Tu se ne predvideva zadostno kreditov niti za vzdrževanje, še manj pa za izpopolnitev omrežja. Posledice tega so, da se zahteva od interesentov, ki zaprosijo za nove telefonske postaje, poleg predpisane visoke instalacijske pristojbine za telefonsko naročniško postajo v znesku 1200 Din še do 3000 Din za zgradbo voda od centrale do poslopja, kjer se ima montirati nova naročniška postaja in 2 do 3000 dinarjev za delavske mezde za izvršitev teh del. Interesent je postavljen pred enostavno alternativo: ali plačaj, če hočeš dobiti telefon, ali pa odklonimo prošnjo, ker nimamo budžetskega kredita.

Vprašamo se, zakaj je potem določena instalacijska taksa fiksna, ako se zahteva v primeru konkretne potrebe od strank pet- do šestkratni znesek? Ali naj se trajno in brez ugovora tolerira tak protipredpisni postopek poštne uprave? In končno kam vodi ta politika? Večina interesentov se pri današnjih prilikah raje premisli, kakor da izda za instalacijo telefonske postaje po sedem do osem tisoč dinarjev, poleg redne naročnine in drugih pristojbin.

Porazdelitev telefonskih naročnikov v pristojbinske razrede je unikum, da ga mu ni para. Človek se res vpraša kdo je mogel sestaviti tako enostransko porazdelitev skupin in kakšen namen je zasledoval pri tem? Zaman iščeš tu sistema in logike. In vsi nasveti, prigovori in kritike, ki smo jih dali doslej ministrstvu, so bili bob ob steno. Predlagali smo uvedbo modernih sistemov po intenziteti uporabe telefonskih naprav, kakor obstojajo v inozemskih državah — ali vse zaman.

Posebno poglavje so tajnopisne brzojavke. Pred vojno je smel vsakdo, na vsaki pošti oddati šifrirane brzojavke. Plačal je le višjo pristojbino za šifre, da je s tem poštini upravi nekoliko kompenziral fiskalne interese. Danes pa moraš vložiti prošnjo, plačati 1200 Din letne takse, deponirati kod in ključ za šifrirane brzojavke, kar je zvezano z velikimi stroški in končno ti milostno dovolijo, da smeš pri enem uradu oddajati šifrirane brzojavke. Ako tvoj potnik potuje po državi, že ne more oddajati takih brzojavk za trdko. Kako naj izgleda trgovska korespondenca in poslovna tajnost pod takimi razmerami?

Famozna je tudi naredba poštnega ministrstva, da se do nadaljnjega ne smejo odpirati nobene telefonske relacije z inozemstvom. Vedno težji konkurenčni položaj v eksportni trgovini zahteva, da razpolaga naša industrija in veletrgovina, predvsem pa

denarni zavodi z zadostnimi, brezhibno poslujočimi inozemskimi telefonskimi zvezami. Namesto da se to vpošteva, promet pospešuje in skuša dobiti novih virov dohodkov za poštne erar, se dela vse mogoče, da se dohodki zmanjšajo, stranke šikanirajo in trgovina ovira.

Klasična je tudi odredba generalnega ravnateljstva poštno hranilnice v novih navodilih za poslovanje s poštno-čekovnimi uradi. Ta namreč prepoveduje, da se na zadnjo stran kupona čekovnih položnic pišejo privatna obvestila. Vsak normalni človek dobro ve, da se na kupone ne piše drugega kakor obvestila, ki se nanašajo na vplačilo. Po novem bodo morale vse stranke sporočiti to na posebnih dopisnicah. Kakšen smisel ima ta odredba? Kupon ostane itak v rokah lastnika čekovnega računa, poštne erar ničesar ne pridobi na frankaturi, gre torej samo za kaprico, da se povzroči strankam nepotrebno delo in otežuje nakazilni promet.

O racionalnosti redukcij, ki jih prinaša vsako leto poštne proračun, bi lahko napisali celo knjigo. Vse gre na rovaš trgovine, obrti in industrije, ki nosi posledice tega, da poštne aparat pri taki budžetni politiki in naredbodaži vedno težje vrši svojo nalogo.

SAMO EN DAN 200 OVADB PROTI LJUBLJANSKIM TRGOVCEM.

Radi kršitev predpisov o odpiranju in zapiranju trgovin na Miklavžovo nedeljo je bilo samo v Ljubljani ovajenih 200 trgovcev. Tako čitamo v nekem ljubljanskem dnevniku in ne dvomimo, da je vest točna, kajti vemo, da so naše oblasti pri preganjanju trgovcev neumorne. Zeleti bi bilo, da bi vsaj 1% energije, ki jo vporabijo pri preganjanju trgovcev, vporabile za preganjanje nedovoljenega krošnjarjenja, sumljivih potnikov, zastopnikov in drugih takih elementov, ki so za družbo in javni red bolj nevarni, kot so legalni trgovci.

SEMENJ S KOŽAMI V LJUBLJANI.

Razven kakega nedeljskega lovca poznajo sicer gotovo vsi lovci dan sv. Neže. Ta datum jim je poznan zato, ker se že desetletja vrše v Ljubljani na prvi pondeljek po sv. Neži kožni sejmi. Zadnja leta pa je Ljubljanski velesejem s sodelovanjem Lovske zadruge v Ljubljani te kožne sejmje reorganiziral in izboljšal. Poseben oddelek na velesejmu, imenovan »Divja koža«, zbira kože vseh vrst divjih živali, jih sortira in povabi domače in tuje kupce na dražbo in nakup kož. Pri teh aukcijah so se lovci prepričali že ponovno, da se tu in na ta način dosežejo najboljše cene.

Zato naj tudi letos nikdo ne zamudi prilike, ki mu jo nesebično nudita Ljubljanski velesejem in Lovska zadruge v Ljubljani. Pošiljajte kože »Divji koži« na Ljubljanski velesejem in s posebnim pismom razpredelbo.

Letos pade sv. Neža ravno na pondeljek in se vrši ta sejem na dan 21. januarja 1929. Kože se sprejemajo vse do tega dne opoldne. Čimpreje pa jih pošljete, tem bolj ustrezete »Divji koži«.

ZARAČUNAVANJE OBRESTI V PRIMERU TOŽBE.

Nedavno je bila izrečena zelo važna principijelna razsodba vrhovnega sodišča (stola sedmorice), ki se nanaša na kontokorentne obresti v primeru procesa. Kakor je znano, znašajo pri sodnem postopanju v trgovskih zadevah zakonito dopustne maksimalne obresti 6%, tako da višje obresti v odstotkih ne morejo biti priznane, ako niso slučajno izrečno že drugače dogovorjene. Ta obrestna mera je bila že pred vojno kodificirana in seveda ni odgovarjala današnjim prilikam. Dogajalo se je često, da je dolžnik nalašč zavlačal proces v ta namen, da je ob zakoniti obrestni meri prihranil, to je da je mogel kriti pravdne stroške in obenem mogel izbegniti plačilo svojih obvez ob dogovorjenem roku. Vsled navedene razsodbe vrhovnega sodišča se smatrajo višje nego 6% obresti za dogovorjene, čim pristane kupec na fakturo, v kateri se navaja, da so obresti višje, na pr. 10%, za slučaj, da se izplačilo ne izvrši v plačnem roku. Na podlagi tega more upnik na ta način dogovorjene obresti obračunavati, vpisati jih na tekoči račun in zahtevati njih plačilo na dan zaključenega salda. Opozarjamo trgovce na to razsodbo, po kateri morejo v fakturi določiti ono obrestno mero, ki odgovarja današnjim tržnim prilikam. Ta obrestna mera se v primeru pravde tudi prizna.

Pavšalna taksa za gostilniške račune, ki se pobira po pripombi 3. tarifne postavke 34. taksne tarife k zakonu o taksah in pomenja za gostilničarje občutno breme, se po vsej priliki z dnem 1. aprila 1929, ko stopi v veljavo finančni zakon za 1929/30, preneha pobirati. S tem bo izpolnjena davna želja gostilničarskega stanu, ki se je boril proti tej taksi na eni strani radi težav pri določitvi pavšala, na drugi strani pa radi neenakomernosti, kajti pavšal se je pobiral samo v krajih, ki imajo preko 2000 prebivalcev.

ZA POMOČ POMORSKI PLOVBI.

Splitska trgovska in obrtna zbornica je naslovila na vsa gospodarska ministrstva vlogo glede zaostalih plačil za izvršena državna dela v dalmatinskih pristaniščih. Dotične zahteve napram državi znašajo 5,153.000 dinarjev. Zbornica zahteva, naj se ti dolгови plačajo, ker bi sicer ona podjetja, ki so dela izvršila, zašla v zelo težaven položaj in bi jim pretil konkurz. Če se že vsota sama ne bi mogla odplačati, naj bi se plačale vsaj obresti; saj morajo tudi podjetja plačevati obresti. To vprašanje je že zato posebno važno, ker bi bila sicer ogrožena eksistenca še obstoječih maloštevilnih malih ladjedelnice. — Od 70 milijonov investicijskega posojila, določenih za dalmatinsko plovbo, so dali v ta namen samo 35 milijonov, ostalih 35 milijonov so pa porabili za železniška dela.

»TRGOVSKI LIST« čita vsak trgovec, zato nudijo inserati najboljši uspeh vsakemu grosistu in producentu.

Odmera hišnega davka za leto 1929.

(Konec.)

Davčni zavezanci morajo vpisati v davčno prijavo na eno leto preračunjeni kosmati donos najemnine po stanju dne 1. decembra 1928.

Za kosmati donos (najemnino) se smatra vsaka odškodnina, katero daje najemnik lastniku zgradbe za porabo zgradbe.

Za odškodnino za porabo zgradbe se smatrajo:

1. najemnina v gotovini;
2. vrednost uslug, ugodnosti in obvez, katere najemnik daje ali je dolžan dati lastniku zgradbe kot odškodnino za porabo;
3. dajatve v naravi (hrana), preživljanje itd.;
4. vsote, katere najemnik porabi tudi prodajnomu za obnovo ali popravilo zgradbe (stanovanja), ako radi tega plača sorazmerno nižjo najemnino;
3. na mesto lastnika plačani davek, zavarovalne premije itd.

Vrednost obvez iz točk 2. in 3. je oceniti v denarju in jih vpisati z denarno vrednostjo v davčno prijavo.

Lastniki, ki zgradbe v celoti ali deloma porabljajo sami, odnosno jih prepuščajo drugim brezplačno, morajo prijaviti za kosmato najemnino vsoto, katero bi za zgradbo ali stanovanje dobili, ako bi jo oddali v najem.

Na isti način se mora kosmata najemnina prijaviti tudi za one zgradbe, odnosno dele zgradb, ki na dan 15. decembra odnosno ob času vložitve prijave niso oddani v najem, ampak se ne porabljajo.

Pri zgradbah, ki so oddane v najem z vrtom ali zemljiščem, ki ima preko 500 m² površine, se mora napovedati najemnina, ki se plačuje za zgradbo, posebe pa še najemnino, ki se plača za vrt ali zemljišče.

Isto velja tudi za prijavo napovedi za pohištvo, orodje, pravice, ki so v zvezi z zgradbo itd.

Ako odškodnina za vrt in zemljišče preko 500 m² površine, za pohištvo, orodje itd. ni s pogodbo posebe določena, se mora v razpredelku opomnje vpisati, v kakšnem razmerju je ugotovljena najemnina za zgradbo, stanovanje napram najemnini za vrt, zemljo, pohištvo itd. in kolika je površina vrta in zemljišča.

Hodniki, prehodi in vhodi v hišo in posamezne dele hiše se smatrajo za pomožne prostore. Ako se ti prostori posebe oddajajo v najem, se mora to v prijavo posebe naznačiti.

Pri zgradbah, ki se oddajajo v najem samo za dobo sezone, se vpiše kot letna kosmata najemnina skupna najemnina, katero je lastnik prejel za dobo sezone.

Razpredelke, v katere se vpisuje številno skladnih delov, se mora na koncu sešteti, kakor se seštejejo tudi razpredelki, v katerih je vpisana letna najemnina.

Izpolnjeno prijavo podpišejo najemniki v za to določenem razpredelku po vrsti, kakor so vpisani v prijavi.

Najemnik ne sme prijave preje podpisati, predno se v njo ne vpiše iznos najemnine, katero plačuje za zgradbo, stanovanje ali prostore.

Prijavo je vložiti osebno ali po pošti oni občini ali davčnemu oblastvu, na čigar področju se zgradba nahaja.

Kdor ne vloži prijave v roku, določenem za vlaganje prijav, plača za 3% povišani osnovni davek, ako pa prijave ne vloži v nadaljnjem roku 10 dni, se mu kazni poviša na 10%.

Ako je davčni zavezanec nepismen ali ne zna izpolniti prijave, more dati

prijava pri pristojni občini ali pri pristojnem davčnem oblastvu tudi na zapisnik. Vendar pa morajo tudi tako prijavo najemniki podpisati.

Vsak davčni zavezanec dobi o vložitvi prijave posebno potrdilo.

Na zahtevo so občinski organi dolžni, da dajejo davčnim zavezancem navodila v sledečem obsegu:

Razporedlek 1. mora imeti toliko zaporednih števil, kolikor je v hiši najemnikov.

V razporedelku 2. se vpiše ime, priimek najemnika. Ako v hiši stanuje tudi lastnik, dobi tudi on svojo zaporedno številko, pod katero se vpiše njegovo ime in njegov priimek.

V razporedelku 3. se vpisuje lega stanovanja, to je jeli se nahaja v podzemlju, pritličju ali v nadstropju. Za lego stanovanja so merodajni prostori za stanovanje ali odprte lokale, na primer najemnik ima v prvem nadstropju 2 sobi za stanovanje, a v podzemlju kuhinjo, klet in pralnico, na podstrešju pa poselsko sobo. V tem primeru se vpiše v razporedlek 3., da se nahaja stanovanje v I. nadstropju. Za primer, da ima trgovec prodajalno v pritličju, skladišče pa v kleti, se v razporedlek 3. vpiše, da se nahaja stanovanje v pritličju. Ako pa ima tak trgovec razen tega tudi stanovanje v I. nadstropju, se vpiše v razporedlek 3. pritličje in I. nadstropje.

V razporedelku 4. se vpisuje število skladnih delov po vrsti (za stanovanje, odprte lokale, pomožne prostore po tem, ali imajo razgled na ulico ali na dvorišče).

V razporedelku 6. davčne prijave se vpiše letna najemnina. Ako je najemnina dogovorjena v naravi, obvezah, ugodnostih itd., se mora vrednost teh dajatev preračunati v denarno vrednost po stanju dne 15. decembra, in to vpisati v prijavi.

V razporedelku 7. se vpisuje najemnina za dvorišče, vrt ali zemljišče, ki je oddano v najem skupaj z zgradbo ali samo zase v primeru, da je dvorišče, vrt ali zemljišče večje nego 500 m². Ako se ta razporedlek ne izpolni, se smatra, da je najemnina za te objekte zadržana v najemnici sami in je zavezana davku na zgradbe.

V razporedelku 8. se vpisuje najemnina za pohištvo, orodje, pritlikline itd.

Razporedlek 9. se izpolnjuje samo v krajih, ki so proglašeni za kopaljšča ali letovišča.

Razporedelka 10. in 11. se nanašata na zgradbe, ki uživajo začasno davčno olajšavo.

Prijave bo davčna uprava preizkusila formalno in materijelno na podlagi katastrskih listov, na podlagi poznanja krajevnih prilik in razmer, po potrebi pa tudi na licu mesta. V formalnem oziru bo davčna uprava morala ugotoviti, ali je prijavo vložila oseba, ki je po zakonu dolžna to storiti, odnosno njen zastopnik ali pooblaščenec, dalje je li prijava pravočasno vložena, odnosno je li predpisati kazenski davek, oziroma je li se je lastniku na podlagi posebne prošnje podaljšal rok za vložitev prijave. K formalni kontroli spada tudi ugotovitev, je li so vsi razporedelki izpolnjeni in je li so prijavo hišni lastnik in najemniki pravilno podpisali.

Materijelno preizkušanje prijave obstoji v tem, da se ugotovi, ali je lastnik prijavil donos vseh svojih objektov, ki so zavezani hišnemu davku in je li prijavljena dejanska najemnina po stanju dne 15. decembra, dalje je li so pravilno ocenjene postranske dajatve najemnikov in najemna vrednost prostorov, ki niso oddani v najem. Pri zgradbi, pri katerih je najemno vrednost ugotoviti s primerjanjem, se je treba ozirati na vse momente, ki vplivajo na višino donosa, predvsem na lego zgradbe, je li se nahaja na prometnem kraju, je li nova, je li opremljena s potrebnim komfortom itd. Primerjati se morajo v najem oddane zgradbe, ki imajo enake ali slične prostore v istem kraju. Najemno vrednost ugotovi davčno oblastvo, le če v dotičnem kraju ni primerne, v najem oddane zgradbe za primerjanje, izvrši oceno davčni odbor.

Davčne uprave imajo nalog, da izvršijo odmero še tekom meseca februarja 1929 in odmerjene zneske predpišejo do konca marca 1929.

Trgovci, obrtniki in industrijci morajo

za vse svoje hiše vložiti prijave. Ocena najemne vrednosti bo brez dvoma posebno na deželi delala težave, ker imajo trgovci, obrtniki itd. na deželi večinoma lastne hiše in torej ni na razpolago enakih ali podobnih objektov, ki so oddani v najem. Zato je umestno, da se postopa pri tem oprežno in oceni najemno vrednost tako, da posamezniki ne bodo preklincevali prijave še le ko se jim bo že odmeril davek, ko je že prepozno.

Davek na zgradbe je razmeroma visok in daleko presega hišno-razredni davek, ki se je do sedaj plačeval za hiše na deželi, ki niso bile oddane v najem.

Doplačilo potnikov v vlaku.

(Predpisi in tolmačenje.)

Generalna železniška direkcija je izdala glede doplačil potnikov v vlaku naslednje predpise in tolmačenje:

Potnik, ki se v vlaku ne more izkazati s pravilno karto, plača redno vozno ceno od postaje, kjer je vstopil, do postaje, kamor potuje, razen tega še vozarino za že prepotovano pot in sicer najmanj 20 dinarjev. Če ima potnik kako pravico do znižane vozarine (na pr. državni uradnik) se ta ugodnost jemlje v poštev za pot od postaje, kjer je vstopil, do postaje, kamor potuje, medtem ko se za že prepotovano pot plača še normalna (celotna) vozarina, ki ne more biti manjša od 20 Din.

Če se vstopna postaja potnika ne more takoj nedvomno ugotoviti, vzame se za izračunavanje doplačila odhodna postaja vlaka. Če vlak še ne vozi, se vendar jemlje doplačilo 20 dinarjev.

Če se potnika zaloti v višjem razredu (ali v vlaku višjega reda n. pr. v brzovlaku) s karto, ki ni veljavna za dotični razred (vlak), mora doplačiti: najprvo odgovarjajočo razliko voznih cen (normalnih ali znižanih) za progo od dotične postaje, od katere se je potnik dokazano vozil v višjem razredu (ali vlaku), do postaje, kamor namerava potovati, pa poleg tega za že prepotovano pot še razliko normalne vozne cene (ugodnosti se ne jemljejo v poštev), ki ne more biti manjša od 20 Din. Če se ne more ugotoviti, od od katere postaje potuje potnik v višjem razredu (vlaka), tedaj se doplačajo navedene razlike od one postaje, od katere ima potnik kupljeno karto za nižji razred, odnosno v primeru menjave vlaka ali vagona od postaje, kjer se vrši izmenjava.

Če potnik pri izhodu postaje ne more pokazati vozovnice, in če se ne more več ugotoviti, v katerem razredu se je vozil, plača dvojno vozno ceno za drugi razred. Ako ima vlak samo dva razreda, potem dvojno ceno za višji razred.

Če potnik nepozvan javi kondukterju, da nima karte, plača redno vozno ceno (oziroma ugodnost) in doplačilo 10 Din. Toda doplačilo ne more biti višje od dvojne vozne cene (normalne ali znižane). To prihaja pa v poštev le pri najmanjših razdaljah. Na primer za III. razred potniškega vlaka znaša vozarina za razdaljo 10 km 3-50 Din. Če potnik javi, da je brez karte, ki plača: 3-50 Din + 10 Din, to je 13-50 Din, v tem primeru pa se ne zahteva doplačilo 10 Din, temveč dvojno vozno ceno, ker je manjša od 10 Din, torej 3-50 Din + 7 Din, t. j. 10-50 Din. Na razdaljo 15 km znaša vozna cena že 5-50 Din. v tem primeru plača 5-50 Din + 10 Din, to je 15-50 dinarjev.

Če hoče potnik prestopiti v višji razred (ali vlak) nego se glasi karta ter javi to namero pred prestopom kondukterju, plača razen razlike v cenah razredov se doplačilo 1 Din. Istotako doplača potnik 1 Din (poleg redne vozne cene), če potuje v istem vlaku dalje nego se glasi karta in to svojo namero predhodno javi kondukterju.

Nikako doplačilo se ne plača, če potnik na odhodni postaji radi pomanjkanja časa in mogle kupiti karte, in to takoj javi kondukterju. To velja tedaj, ako znaša čas med priključnimi vlaki manj nego 30 minut.

Istotako se ne zahteva doplačilo od potnika, ki vstopi v vlak na postaji ališču, kjer se ne izdaja dotičnih voznih kart.

Izvoz hrastovih pragov.

Jugoslovansko šumarsko združenje je na svojem kongresu, ki se je vršil de 8. in 9. decembra 1928 v Zagrebu, sprejelo resolucijo o izvozu hrastovih pragov, v kateri zahteva: 1. da se od 1. aprila 1929 dalje prepove svobodni izvoz hrastovih pragov, izvzemši onih, ki so že sedaj na zalogi in ki se bodo še izdelali v času do 1. aprila 1929; 2. da se sekanje gozdov brez ozira na kategorije posestev, ki v finančnem oziru niso zreli za sekanje, od strani ministrstva za šume in rude pod nikakim pogojem ne dovoli; 3. da se opozori ministrstvo za šume in rude na tatvine, ki se vrše v hrastovih gozdih v svrhu izdelovanja pragov.

Ta predlog je stavil g. prof. Nenađić z motivacijo, da se pri nas seka preveč mladih gozdov.

Proti temu predlogu se čujejo protestni glasovi iz vrst šumske industrije, kajti iz lesa, iz katerega se izdelujejo pragi, se more izdelovati tudi drug materijal, na primer: francoska doga, jamski les, telegrafski drogi in drva, in ako se izdelujejo te vrste lesa, je za gozd to vseeno, ker namen bi imel biti, da se čuva gozd.

Lesna industrija je najmočnejša v naši državi; ona potrebuje največji kapital, ona zaposluje največ delavcev in nameščencev, plačuje največje davke, nosi vsled neprestano menjajočih se naredb raznovrstna bremena ter ima razne skrbi.

Bilo bi povsem drugače, če bi v državi sami primanjkovali pragov, ali na licitaciji, ki se je vršila v Beogradu, dne 28. novembra t. l., se je pokazalo, da je bilo oferiranih dvakrat toliko pragov, kot se je glasil razpis. Čuje se, da namerava ministrstvo za promet razveljaviti licitacijo in se pridružiti predlogu Jugoslovanskega šumarskega združenja ter na ta način prisiliti lesno industrijo, da ponudi državi prage ceneje.

V vseh civiliziranih državah se skuša industrijo ščititi in povzdigniti, ker čim številnejše in čim boljše davkoplačevalce ima država, tem boljše za njo.

Savez industrijalcev in trgovcev z lesom bo zato energično protestiral proti vsem tem meram.

Konkurenca med avtomobilom in železnico.

Ta konkurenca postaja čimdalje hujša, in sicer na škodo železnice. Pisali smo že, da je moralo vsled avtomobilne konkurence na Švedskem prenehati več železic z obratovanjem. Sedaj beremo, kako konkurira avto avstrijskim zveznim železnicam. Število po državnih avtomobilnih progah odpravljenih oseb cenijo ca poldrug milijon; približno enako število pride na zasebne avtomobilne proge. Zelo značilno je število inozemskih in avstrijskih avtomobilov, ki so jih porabili za zasebna potovanja po Avstriji. Število triptikov, ki so jih izdali letos za inozemske avtomobile, cenijo na ca 50.000; z njimi se je peljalo najmanj 150.000 oseb, ki bi se bile peljale sicer v prvem ali drugem razredu železnice. Število avstrijskih avtomobilov, s katerimi so napravili v letošnjem poletju daljša potovanja po Avstriji, cenijo na 30.000, število potnikov na približno 120.000. Iz vsega tega rezultira za avstrijske zvezne železnice zguba treh do trehinpol milijonov potnikov. V zadnjem času dobiva vedno večji pomen avtomobilne proge avstrijskih mest, tako v Wiener-Neustadtu, v St. Pöltenu, Salzburgu itd.; s temi progami so najbolj ogrožene lokalne železnice, ker je večina njih potnikov začela uporabljati avtobusne proge. Kdor je bil letos v Salzkammergut in je videl ves ta ogromni avtobusni in zasebni avtomobilni promet, ta je dobil živo prepričanje, da postaja avto železnici zelo nevaran. Večkrat si pomagajo železnice s tem, da med raznimi svojimi progami same vpeljejo avtomobilne vmesne zveze ter si na ta način zgubo vsaj nekoliko zmanjšajo. Tudi pri nas se je začelo isto pojavljati; primerjajmo avtobusni promet v ljubljansko okolico.

Iz predsedstvenega poročila Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin v plenarni seji dne 5. t. m.)

(Nadaljevanje.)

V resolucijah kongresa je bila povdarjena tudi potreba sprejetja posebnega zakona za pospeševanje industrije, o potrebi ustanovitve gospodarskega sveta za celo državo in sestave gospodarskega programa.

Izvozniki kongres je ocenil vrednost našega izvoza za sedanjo izvoznokampanjo kljub izpadu izvoza koruze, katerega vrednost dosega v normalnih letih do pol milijarde dinarjev, ki pa je letos nismo pridelali niti za kritje domače potrebe, skupno na 6.985 milijonov dinarjev, to je za pol milijarde več, kakor je znašal efektivno v letu 1927. Strokovnjaki so na tem kongresu ocenili vrednost žitaric v tekoči sezoni na 1.264 milijard dinarjev, izvoz sadja in sadnih izdelkov 331 milijonov dinarjev, izvoz živali in mesnih izdelkov 2146 milijonov dinarjev, izvoz lesa in rud 2046 milijonov dinarjev, izvoz industrijskih proizvodov na 252 milijonov dinarjev ter raznih proizvodov na 645 milijonov dinarjev. Na Slovenijo odpade od tega po zborničnih cenitvah nad 740 milijonov dinarjev izvoza. Kakor kažejo zadnji meseci se je v drugem polletju pričela kljub vsem težkočam naša izvozna bilanca boljšati ter je upati, da bo pasivnost zunanje trgovine manjša kot lansko leto.

V zmislu resolucij, ki so bile sprejete na osješki konferenci zbornice, se ima v najkrajšem času osnovati pri ministrstvu trgovine in industrije kot avtonomni organ za pospeševanje izvoza poseben zavod za zunanjo trgovino. Načrt tega zakona je že izdelan in se je o njem razpravljalo na dveh konferencah. Zavod bo imel predvsem informativen in propagandističen značaj ter bo osnovan po vzoru sličnih institucij, ki že leta uspešno poslujejo v inozemskih državah. Paralelno se deluje tudi na sistematični reorganizaciji naše konzularne službe, da bi čimbolje služila interesom naše zunanje trgovine in moramo ugotoviti, da se je poročevalna služba konzulatov v zadnjem času zelo zboljšala.

Še en moment je važen iz letošnjega izvoznikega kongresa. Podana nam je bila namreč letos bilanca dela predhodnih petih kongresov, na katerih so bile sprejete 203 resolucije in predlogi. Poročilo ugotavlja, da je bilo od teh zahtev usvojenih odnosno izvršenih dosedaj 132, kar predstavlja 66% vseh sklepov in jasno dokazuje, da so se zbornice v svojem pozitivnem delu afirmirale ter da merodajne oblasti uvažujejo naše nasvete in priznavajo važnost našega sodelovanja.

E. Konferenca gospodarskih predstaviteljev.

Dokaz, da je temu tako, je tudi dejstvo, da je predsedništvo kraljevske vlade dva meseca pozneje sklicalo dne 7. novembra konferenco gospodarskih predstaviteljev, da se posvetuje o možnostih izvedbe najnujnejših gospodarskih zahtev. Imel sem čast udeležiti se te konference, na kateri sem v imenu naše zbornice obrazložil glavne naše zahteve. Opozoril sem predvsem na kritično stanje našega železniškega prometa in absolutno pomanjkanje vagonov tekom cele letošnje poletne in jesenske izvozne sezone. Predočil sem ministrom škodo, ki jih trpi vsled tega naše gospodarstvo. Prosil sem, da naj se takoj pristopi izgradbi prometnega trikota na postaji Zidani most, za katerega je prva tranša kreditna v proračunu že odobrena in načrti že pred davnimi meseci predloženi ter da naj se čimpreje likvidira in izplača podjetnikom in dobaviteljem zapadle račune za izvršena gradbena dela in dobave. Opozoril sem na izgube, ki jih trpi trgovina in in-

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

dustrija vsled nevdržnih razmer v provajanju sodnih izvršb v Srbiji in zahteval, da naj se prenese od občin odnosno policije na sodnijo. Predlagal sem, da naj se uvede poseben zakon o standardiziranju izvoznega blaga, kakor je to v zadnjem času izvedla Italija, da bi se konsolidirale razmere v korist naše izvozne trgovine. V finančnem oziru sem zahteval, da se po izjednačenju direktnih davkov čimprej izjednačijo tudi indirektni davščine, trošarine in takse ter donese zakon o financiranju samouprav. Dokazal sem navzočim ministrom, da je trošarinsko breme v Sloveniji postalo za trgovino in industrijo pretežno ter da povzročata vsled nenakosti oblastnih trošarin legalni trgovini velike škode. Kočno sem se v zmislu naših opetovanih spomenic izjavil za ukinjenje prometnega davka.

Od navzočih resornih ministrov sem prejel na moje predloge zagotovilo, da bodo preduzeli vse korake, da se naše želje upoštevajo in našim zahtevam po možnosti ugodni.

(Nadaljevanje sledi.)

Poraba švedskega posojila.

Prvi obrok 5 milijonov dolarjev.

Ob zaključitvi pogodbe o posojilu med upravo državnih monopolov in švedsko grupo vžgalec je bilo sklenjeno, da se upravi državnih monopolov v najkrajšem času takoj po sprejetju tega posojila od strani Narodne skupščine stavi na razpolago vsota 5 milijonov dolarjev nominalnih. To vsoto bo porabila uprava monopolov, da plača svoj dolg državi, država pa bo iz tega posojila plačala državne letoče dolgove. Te dni je padla odločitev, da se do Božiča invalidom izplača dolžna invalidnina iz prejšnjih let v znesku 192 milijonov dinarjev. Uprava državnih monopolov je zahtevala, da se ji kredit v znesku 5 milijonov dolarjev od strani švedske grupe stavi na razpolago potom Narodne banke.

To izplačilo prvega dela prve tranše posojila se bo izvršilo v najkrajšem času, tako da bo država že tekom tega meseca mogla izplačati dolžne invalidnine. Da bi se to vprašanje za invalide pravilno in čimprej reguliralo in rešilo, je predsednik vlade g. dr. Korošec konferiral z ministrom financ g. dr. Nikotom Subotičem in ministrom socijalne politike g. Stjepanom Baričem. Deloma je tej konferenci prisostvoval tudi generalni direktor državnega računovodstva ministrstva financ dr. Mihajlo Jovanovič. Na tej konferenci je bilo predvsem ugotovljeno, kako in na kakšen način se bo izvršilo izplačilo dolžnih invalidnin.

KRAH NA NEWYORŠKI BORZI.

Že nekaj časa so pričakovali, da bo sledil veliki hausse, povzročeni po Hooverjevi izvolitvi, krah. In sedaj je prišel in je dosegel višek preteklo soboto po tridnevni neprestani prodaji. Listi pišejo, da v zgodovini newyorške borze še nikoli ni bilo take mrzlične prodaje. V soboto so prodali v teku dveh ur 3.750.000 delnic po vseskoz nizkem tečaju. Zgube treh dni računijo na 1200 milijonov dolarjev. Delnice Radio Corporation, ki so se od februarja nadalje dvignile od 85 na 420 dolarjev, so padle v zadnjih dneh za 125 dolarjev; samo v soboto so padle za 75 dolarjev. Druge delnice so zgubile 50 do 60 točk. Kot glavni vzrok krah navajajo ogromni dvig delnic v zadnjem času daleko preko njih prave vrednosti. Sindikat bank hoče baisse ustanoviti, in se bo gotovo tudi ustavila.

Trgovina.

Izvoz deželnih produktov v Nemčijo. Za uvoz deželnih produktov iz naše države v Nemčijo se zanima tvrdka Erich Dübel, Hanau am Main, ki bi rada prevzela zastopništvo kake jugoslovanske tvrdke imenovane stroke.

Za izvoz lesa v Nemčijo. Za naš uvoz lesa v Nemčijo se zanimajo naslednje nemške tvrdke: 1. Norddeutsche Holzverwertungs Ges. M. B. H., Berlin, Charlottenburg, Württemberg — Allee 15.; 2. Vereinigte Holzgesellschaft M. B. H., Zweigniederlassung Berlin W. 50., Augsburgstrasse 61.; 3. Gebr. C. u. P. Schmidt, Berlin, Hohenstaufenstrasse 48. Domači izvozniki se opozarjajo na imenovane tvrdke s tem, da se, ako smatrajo za potrebno, obrnejo s ponudbami direktno na nje.

NAŠ IZVOZ V AVGUSTU 1928.

Generalna direkcija carin je izdala statistične podatke o izvozu v mesecu avgustu t. l. V primeri z oktobrom lanskega leta je naš uvoz letos v oktobru znatno porastel, in sicer po teži in po vrednosti. V oktobru smo uvozili 161.055 ton blaga, lani v oktobru pa 143.960, tako da znaša povečanje 17.095 ton ali 11,87%. Vrednost našega uvoza je znašala 778.879.819 dinarjev, lani pa 723.206.267, tako da se je naš uvoz letos povečal za 55 milijonov 673.552 Din ali 7,70%. Naši gospodarski krogi so pričakovali, da se v jesenskih in zimskih mesecih bilanca naše zunanje trgovine ne bo poslabšala, toda ta nada ni bila uprta. Izvoz je v oktobru v primeri z lanskim letom sicer nekoliko narastel, na drugi strani se je pa zelo povečal uvoz, tako da je narastel deficit naše letošnje trgovinske bilance za 112.811.505 Din.

V prvih desetih mesecih tekočega leta smo uvozili 1.264.450 ton blaga v vrednosti 6.580.028.666 papirnatih ali 600.799.280 zlatih dinarjev. V primeri z lanskim letom se je naš uvoz letos povečal za 193.647 ton (18,8%), po vrednosti pa za 620.842.228 (10,38%). Naš izvoz je znašal letos do konca oktobra 3.767.462 ton, vrednost je pa v primeri z lanskim letom mnogo manjša. Znašala je namreč 5 milijard 233.012.898 Din. To pomeni, da je dosegel deficit naše trgovinske bilance koncem oktobra 1.343.015.768 dinarjev. Tudi lani je bil položaj za našo zunanjo trgovino neugoden, toda deficit je znašal samo 711.519.098 dinarjev. Tako jadramo hitro v gospodarsko katastrofo in če se razmere v državi kmalu temeljito ne izpremenijo, je polom našega gospodarstva neizogiben. Obetajo se nam težki časi tembolj, ker ni nikogar, ki bi rešil državo preteče katastrofe.

Denarstvo.

Fuzija dveh velikih bolgarskih bank. Balkanska banka (Banque Balcanique) in Franko-belgijska banka (Banque Franco-Belge de Bulgarie) se že dalj časa pogajata o spojitvi obeh podjetij; pogajanja so pred zaključkom. Balkanska banka je ena najstarejših bolgarskih bank, ustanovljena l. 1906 od dunajskega Bankvereina; v teku let je prišla zraven še udeležba Avstrijskega kreditnega zavoda in Ogrske kreditne banke, torej skupni Rothschild in Union Parisienne. Delniška glavica znaša 50 milijonov levov. Franco-belgijska banka je bila ustanovljena šele leta 1922, od bruselske banke Banque Belge pour l'Étranger. Nominalna delniška glavica znaša 80 milijonov levov, polno vplačanih je pa samo 57,5 milijonov. Povod fuzijskih namenov je v prvi vrsti prenasičenost Bolgarije z bankami. Pred vojsko je imela Bolgarija štiri velike zasebne banke, danes jih ima deset, poleg podružnic velikih inozemskih denarnih zavodov. Poleg tega je še polno malih bank v glavnem mestu in na deželi.

če imate

MAGGI-jeve izdelke za juhe

stalno v zalogi!

Netočne cene na vojvodinskih žitnih borzah. V zagrebških trgovskih krogih vlada že dalj časa precejšnje nerazpoloženje zaradi oficijelnih notacij žita na vojvodinskih borzah. Iz službenih tečajnic novosadske in somborske blagovne borze je razvidno, da objavlja n. pr. novosadska borza vedno nekoliko višje tečaje kakor somborska borza. Sploh gre tendenca vojvodinskih žitnih borz za tem, da se drži nominalno visoko nivo cen. Običajno se more neposredno od producenta v Vojvodini kupiti za 5 do 15 Din ceneje napram oficijelnim notacijam. Zato so trgovski krogi v zapadnih krajih naše države izgubili že precej zupanja v tečaje teh borz, kajti ti tečaji ne kažejo pravega stanja na tržišču.

Ljubljanska borza.

Tečaj 14. decembra 1928.	tečaj	Priloga
OBVLADA		
Amsterdam 1 h. gold	—	22 855
Berlin 1 M	13 5475	13 5775
Bruselj 1 belga	—	7 912
Budimpešta 1 pengő	—	9 237
Curih 100 fr.	1094 10	1097 10
Dunaj 1 šilling	7 9932	7 9932
London 1 funt	275 66	276 46
Newyork 1 dolar	56 685	56 885
Paris 100 fr.	—	222 36
Praga 100 kron	168 27	169 07
Trst 100 lir	—	297 95

Les: Smreka — jelka: hlodi I., II., monte 250—300; brzojavni drogovi 240—260; bordonali merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, od 15 cm 490—540; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 500—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukev: deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490—520; plohi, naravni, ostrorobi 750—1000; plohi, parjeni, ostrorobi 1000—1250; testoni 500—530, tavolete 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I., II. 500 do 700; bordonali 1200—1400; deske-plohi, neobrobjeni boules 1300—1400; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300; frizi 950 do 1150 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški pragovi: 260 m, 14x24, hrastovi 50—55 Din. Oglje: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Eksekutivni nakup: 2 vagona jelovih odpadkov, suhih 1 mm dolgih, vezanih z žico, cena fco vagon meja 19 Din.

Zito: Pšenica: bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, promptna dobava 290 do 292 50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v decembru, plačilo v 30 dneh 295 do 297 50; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slovenska postaja, dobava v januarju, plačilo v 30 dneh 300—302 50 Din. Koruza: ameriška plata koruza: promptna dobava, zacarinjeno Ljubljana 315 50—320 Din. Ječmen: bački: nov, 71 kg, rešetan promptna dobava, plačilo po prejemu blaga 315 50—320. Oves: bački ali slavonski, rešetan, nov, zdrav, promptna dobava 295—300 Din. Rž: 72 kg, zdrava, rešetana, mlevska vozina 295—297 50 Din. Moka: pšenična Og: nova, fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 430—435 Din. Tendence: lev: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 7 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo: 4. konji, 9 bikov, 105 volov, 318 krav in 5 telet; skupaj 441 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 11. decembra 1928 so bile sledeče: debeli voli 7 50—8, poldebili voli 7—7 50, plemenski voli 6 25 do 6 75, biki za klanje 5—7, klavne krave debele 6 25—6 50, plemenske krave 5 50 do 6, krave za klobasarje 3—4 50, molzne krave 5 75—6, breje krave 5 75 do 6, mlada živina 6 75—8 Din za kg žive teže. Prodalo se je 197 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 96, v Italijo 46 komadov. Mesne cene: Volovsko meso I. in II. vrste, meso od bikov, krav, telic 10—18 Din, telečje meso I. in II. vrste 15—22 50 Din, svinjsko meso sveže 15—25 Din za kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave 60 ton bukovega oglja. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave tračnega križišča in 830 komadov kotnih spojk. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave obrocev kurilnih vrat. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. decembra t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave 1 nakovala in 2 precepov. — Direkcija državne železnicne Vares-Majdan sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave 13.000 kg kristalnega sladkorja. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg tračnic. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave dežnih plaščev, žice, izolatorjev za telefonsko žico in gumijevih rokavic. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave kokosovih preprog; do 31. decembra t. l. pa glede dobave izolacije parnih vodov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave gumijevih cevi; do 29. decembra t. l. glede oddaje buffetov v Bistrici, v Zevani in v Cavtatu v zakup. — Dne 29. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave skretniških ključavnic. — Dne 29. decembra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu, glede dobave 5000 komadov zabojev; dne 31. decembra t. l. glede dobave 3689 komadov križnih nožev. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 28. decembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemu ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg bencina. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.) — Dne 28. decembra t. l. se bo vršila pri Saobračajno-komercijelnem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave vozno rednih knjig. (Pogoji so na vpogled pri Depozitni blagajni železniške direkcije v Ljubljani.)

Dobave. Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 18. decembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg specialnega okroglega železa. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 18. decembra t. l. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave živil (slive, riž, zdrob, fižol, testenine, kava, čaj, sladkor, olje, cikorija.) Pogoji so na vpogled pri omenjeni bolnici.)

Ivan Hribar:

156

Moji spomini.

49. Ivan Šubic.

Med najbolj prepričane rodoljube na Slovenskem spada ravnatelj obrtne šole v Ljubljani Ivan Šubic. Vse njegovo delovanje na tej šoli koncentrirano je v eno misel: zagotoviti tej šoli slovenski značaj za vso bodočnost in skrbeti, da na njej najdejo službe učitelji in profesorji strogo narodnega mišljenja.

Te dni pa mi je ravnatelj Šubic z boleštvom v srcu pripovedoval, da nima, odkar nisem jaz župan, nikogar več, ki bi ga v tem njegovem prizadevanju podpiral in povedal mi je gorostasno novico, da se bliža državni obrtni šoli dvojezičnost, da si sem jo izposloval samo za Slovence in da si bi se bil moral nje slovenski značaj v pogodbi z vlado zagotoviti za vse čase. Župan dr. Tavčar je namreč po Šubičevem pripovedovanju pri ministru javnih del Trnki v ustnem pogovoru izjavil: »Mi smo pravični in nimamo nič proti temu, da se en ali drugi predmet na državni obrtni šoli v Ljubljani poučuje v nemškem jeziku.« Minister je župana sam zavrnil, češ, da je šola vendar ustanovljena za Slovence ne samo na Kranjskem, temveč tudi za Slovence vseh drugih kronovin. Ivan Šubic pa je mnenja, da župan dr. Tavčar te izjave ni storil samo pri ministru Trnki, temveč bržkone tudi pri deželni vladi kranjski in da vsled tega, kakor hitro odstopi Trnka, stori deželna vlada po sporazumu s kranjskimi nemškutarji vse potrebno, da se državna obrtna šola v Ljubljani pretvori v utrakvistično šolo. O tem je ravnatelj Šubic tembolj prepričan, ker vlada že danes zastopa mnenje, da mora na državni obrtni šoli v Ljubljani glede namesčenja učnih moči vladati popolna pariteta, t. j. da mora biti imenovanih ravno toliko učiteljev in profesorjev nemško-nacionalnega mišljenja, kolikor jih je na njej slovensko-narodnega mišljenja.

Šubic mi je pa dalje tudi omenil, da ga je župan dr. Tavčar nehote zatožil pri ministru Trnki kot slovenskega eksaltada, pripomnivši, da je hotel napraviti v šolskem posloplju samo slovenske napise in

da mu je on naročil, naj napravi tudi nekatere dvojezične. Solze so stopile Šubicu v oči, ko je pravil, kako se od merodajnih oseb delajo nepremišljene izjave, ki morajo imeti zle posledice za našo narodno stvar.

Konečno mi je Šubic pravil, da mu je ministrski svetnik dr. Redl pripovedoval, da so vse težave, ki so v poslednji dobi zaradi državne obrtne šole nastale, pripisati sekijskemu načelniku finančnega ministva dr. Englu, ki se je hotel za to maščevati, ker mu je minister Biliński proti njegovi volji ukazal odpisati mestni občini ljubljanski 900.000 kron v svrhu okrepitve stavbnega fonda za šolsko poslopje. — Pripomniti moram, da sem se bil županu dr. Tavčarju in podžupanu dr. Trillerju ponudil za slučaj, če bi bilo potreba kakega posredovanja v zadevi državne obrtne šole. Ni mi bilo namreč potreba nič družega, ko stopiti do ministra Biliškega in ta bi bil čisto gotovo na svojega rojaka, finančnega ministra Zaleskega pritisnil, da bi se bile vse zapreke spravile s poti. Na ta način bi bilo tudi mogoče v pogodbo med mestno občino in med državo sprejeti določbo, da boji za vso bodočnost varovan slovenski značaj državne obrtne šole. Kljub temu pa niti župan, niti podžupan, katera oba sta se pogajala z vlado, nista smatrala za potrebno poslužiti se moje ponudbe.

Značilno je tudi, da je ravnatelju Šubicu, kakor mi je pravil, dvorni svetnik Pliwa, ko je z njim govoril zaradi težav, ki jih ministrstvo naenkrat državni obrtni šoli v Ljubljani dela, dejal: »Ich will Ihnen sagen weshalb. Früher war ein Abgeordneter da, welcher der Sache beständig nachging, welcher Einfluß besaß und über Konnexionen verfügte. Nun ist an seine Stelle ein Abgeordneter gekommen, der sich erst durcharbeiten wird müssen.« (Povedati Vam hočem zakaj. Prej je bil tu poslanec, ki se je stalno zanimal za stvar, je bil upliven in je imel zveze. Sedaj je na njegovo mesto prišel poslanec, ki se bo še le uveljaviti moral.)

Danes mi je Šubic zopet tožil, kako težaven položaj ima v narodnem obziru. Za ilustracijo mi je navel tale slučaj:

Ko je bila končana razstava šolskih del, spremljal je župana dr. Tavčarja in deželnega predsednika barona Schwarza po stopnjicah v vestibul. Poslavlja-

joč se pokazal je župan na ona dva prostora ob obeh straneh vestibula, kamor se imate vzditi spominski plošči. Pol resno pol v šali dejal je: »Tukaj še tudi nekaj manjka. Pa preskrbi no; a ne imej preveč strahu pred nemščino!«

Šubic pravi, da ga je po teh besedah županovih preletel mraz, ker si je bil dobro v svesti, kako škodljive bodo v narodnem oziru. Tudi pomenijo te besede po njegovem pojmovanju denunciacijo, ker ga bo deželni predsednik smatral po njih za najhujšega narodnega radikalca. — »Ali je župan,« pristavil je Šubic, »premisli svoje besede ali ne, ne vem; a o tacih zadevah bi moral vendar previdnejši biti.«

50. Moje udejstvovanje in moji načrti v dobi, ko mi je odvzeto bilo župansko poslovanje.

Ne govoril bi resnice, ko bi trdil, da me je izguba županske časti ostavila hladnega. Nj pa me vladna odločba neprijetno zadela morebiti iz razloga, ki ga je bil namignil minister Härdtl z besedami »in ihrem eigenen Interesse«. Iz ličnega interesa nisem namreč prav nič visel na županstvu, ker leta ves čas mojega županovanja ni nikdar prišel v poštev. Moj interes je bil čisto druge narave. Bil je to interes dela, bilo je veselje nad uspehom tega dela. Saj sem imel še dokaj obširen program, ki sem ga v interesu bodočnosti svoje ljubljene Ljubljane želel izvršiti. Opravičeno sem dvomil, če bo moj naslednik imel smisel za izvedbo tega programa. Bil sem se pa tudi županskega uradovanja tako privadil, da mi je napravljalo mnogo srčnega zadovoljstva.

Pričakoval sem nekaj časa, da bo novi župan želel od mene kakih informacij o tem, kar sem imel zasnovanega. Čakal sem pa zastonj. Ne pred svojo potrditvijo, ne po njej ni izpregovoril o tem z mano. Pri svoji zaprisegi je sicer kot točke svojega delnega programa navajal večinoma stvari, ki so bile že v moji dobi zasnovane in za katerih nekatere je mestni magistrat imel načrte; do resnih nabegov za izvršitev katerega teh načrtov pa ni prišlo. Nasprotno sem iz nekaterih županovih izjav spoznaval, da mu marsikak načrt že zato ni bil simpatičen, ker je nosil na sebi pečat moje inicijative.

(Dalje prihodnjič.)

Bol im na
pljučah!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenja, in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna težina se poveča, pljuča polnoma poapno in bolezen izgine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrjujejo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom hranjenja, tem bolje za vas.

Popolnoma zastonj in prosto
vsake poštnine

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja.

Pišite takoj,

zadodža tudi dopisnica, na doljni naslov:

Georg Fulgner, Berlin - Neukölln,
Ringbahnstrasse 24. — Abt. 620.

MIRTNE vence in šopke
za poroke najnovejših
oblik, božične prtičke
(rutice), umetne cvetlice
in peresa, nagrobne
vence i. t. d. nudi po
konkurenčnih cenah
Cvetličarna Podčetrtek
Lastnik:
RADO PREGRAD.
Specijalistja:
Mirtini vence in šopki.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki

TRAJNO koristno darilo
za BOŽIČ je samo
'GRITZNER' in 'ADLER'
šivalni stroj, ter pisalni stroj
'URANIA'.

Znižane cene, najlepše opreme edino te
pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

KUVERTA

Tvojnica kuvert in
konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-
sko posredništvo, prevažanje pohištva

H. SUTNER
- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

Trgovci, onlašajte v „Trgovskem listu“!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889.

Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.533.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja
nad 300 milijonov dinarjev.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja
nad 1.200 milijonov kron.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamci zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana
s vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.